

den boulevard met beplantingen en villa's rondom den mooien Kralingschen Plas, onze toekomstige Buiten Alster; het ontwerp stond reeds lang voor 1900 op zijn kaart, hij heeft het echter niet tot uitvoering kunnen brengen. Intusschen heeft dit denkbeeld nog in zijn tijd aanleiding gegeven tot een veel ruimer opgezet plan, het Bosch- en Parkplan in den polder Prins Alexander; kort voor zijn Indische reis bracht hij dit nog in schets.

Op het gebied van verbetering der woningtoestanden is in de periode, welke wij beschrijven, weinig verricht. Wel werden, tengevolge van de uitvoering van andere werken, in de buitenzōnes (Katendrecht, Charlois en Delfshaven) verschillende gebrekkige bebouwingen opgeruimd, maar de binnenstad profiteerde hiervan niet; donker Rotterdam bestond in 1910 nog bijna in zijn geheelen omvang. Toch heeft De Jongh in den beginne plannen voor den aanleg van betere kwartieren binnen de oude vestinggrachten opgezet; het is echter bij den ombouw van een klein gedeelte gebleven (aanleg Van Spaanstraat en omgeving). Zoowel het Gemeentebestuur als hijzelf deinsden terug voor de groote sommen, welke tot dat doel gevorderd werden; de nieuwe bouwgrond kon toenmaals ook nog niet de hooge bedragen opbrengen van tegenwoordig.

De veranderingen van de binnenstad tusschen 1879 en 1910 hielden dan ook bijna uitsluitend verband met de verkeersbelangen en gingen veelal gepaard met dempingen van gedeelten der oude havens, stadsgrachten en boezemkanalen. Hoewel De Jongh een voorstander was van water in de stad, heeft hij toch begrepen, dat bij de „Cityvorming” het scheepvaartverkeer noodwendig wijken moest voor het drukke landverkeer, zelfs al zou daardoor veel schoons verloren gaan. Jammer dat althans dit verlies van het karakteristieke onzer Maasstad bij de reeds tot standgebrachte veranderingen niet vergoed is door een grootschen, modernen aanleg! Zoo bleef bijv. de breede Goudschesingel, die als hoofdboulevard bedoeld was, het minderwaardig aanzien behouden (waartoe wel veel zal hebben bijgedragen, dat hier de weekmarkt gevestigd en voortdurend uitgebreid is en dat de aangrenzende dichte krottenbebouwing niet tegelijk is opgeruimd, zooals thans aan den Coolsingel geschiedt). Slechts „Plan C”, hetwelk De Jongh ondanks heftigen tegenstand wist door te voeren, vormt een gunstige uitzondering. Eene combinatie maakte hier naar het